

Joost Groeneveld

Trends in accountancy

Ze zijn er. In ieder geval zijn er sinds 2004/2005 de jaarlijkse boekjes van het NIVRA die - gezien hun titel - daar over gaan. In die eerste editie kwamen meteen al heel wat trends aan de orde:

1. Kwaliteitsbesef wordt internationaal steeds sterker,
2. Vaktechnische afdelingen krijgen meer gezag en aanzien,
3. Goede risico-analyse kan in de verdrinking komen,
4. Fraude blijft belangrijk aandachtspunt voor accountants,
5. Europa staat aan de vooravond van harmonisatie accountants- controle,
6. Gedragsnormen accountants worden duidelijker en principiëler,
7. WTA leidt tot meer documentatie dan controlewerk,
8. Er komen meer mogelijkheden voor sancties,
9. Markt voor accountantsdiensten zal gezonde groei laten zien,
10. Druk op declaraties neemt af,
11. Gat tussen big four en de rest zal eerder groter dan kleiner worden,
12. Instroom studenten stagneert,
13. Kwantitatief en kwantitatief tekort op arbeidsmarkt houdt aan,
14. Kapitaalmarkten vragen om verdere convergentie in standaarden verslaggeving,
15. In Nederland dreigt vereniging werkingssfeer IFRS,
16. Belang van jaarrekening blijft,
17. We staan aan de vooravond van standaardisering in de informatieverstrekking.

In 2005 waren het in die reeks niet alleen meer trends: volgens de inhoudsopgave kwamen er toekomstvisies bij. In 2006 waren het trends & cijfers aangevuld met interviews. In 2007 komt in de inhoudsopgave het woord trend niet meer voor. Naast de interviews gaat het dan om een analyse van ontwikkelingen met als thema internationalisering. In 2008 is dezelfde opzet zichtbaar, maar dan met als thema niet-financiële verantwoording. In 2009 geldt als thema Risico's en kennisdeling. Op grond hiervan mag denk ik wel worden geconcludeerd dat de titel 'Trends in Accountancy' de lading niet meer dekt. Of was dat al meteen niet het geval? In het Voorwoord in 2004 staat: 'Trends in Accountancy beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar'. Zijn dat trends? Ik denk het niet. Jammer, vind ik, want trends zijn als zodanig heel interessant. Een trend is op te vatten als een ontwikkeling in de mode, respectievelijk als een langetermijnbeweging. Mode is niets anders dan een manier (van doen en laten) die kan fluctueren. De trend betreft een lijn die de achtereenvolgende modes verbindt. Die lijn toont een ontwikkeling of een samenstel van ontwikkelingen met betekenis

voor de lange termijn. Dat is meer dan de beschrijving van een reeks van opeenvolgende gebeurtenissen. Ontwikkeling impliceert een verklaring. Voor inzicht en begrip van wat gebeurt, is dat van groot belang. Trendonderzoek dwingt daartoe.

Met trendonderzoek wordt een poging ondernomen om in een reeks van gebeurtenissen een ontwikkeling waar te nemen. Met verwijzing naar dat eerste voorwoord uit 2004 is denk ik de ambitie van dat trendonderzoek blijven steken in de eerste beschrijving van gebeurtenissen in het afgelopen jaar. De (anonieme) trendwatchers hebben de kans laten liggen om samenhangen te onderzoeken.

Als uitkomst van deductie is een trend in wezen een hypothese, en in feite een vraagstelling. De hypothese kan worden 'bewezen' door een daarvan afgeleide toetsbare 'voorspelling' te vergelijken met de dan ontwikkelde, nieuwe werkelijkheid. Daarbij moet wel in het oog worden gehouden dat de reeks van gebeurtenissen kan worden gestuurd. De hypothese dreigt dan selffulfilling of selfdefeating te zijn. Dus zo eenvoudig is die toetsing vaak ook weer niet.

Wat zou het niet leuk zijn om - voor zover in die eerste jaren van de 'Trends in Accountancy' die ontwikkelingen of bewegingen als trends werden gepresenteerd - deze te toetsen. De genoemde trends zijn op te vatten als beweringen. Of doen ze er niet meer toe? Zijn we al weer verder en zijn we al die stations al gepasseerd? Is er gestuurd, zo ja, hoe en door wie? Komen we er nog op terug. Hebben we er iets aan gehad? Dat is ook een kwestie van verantwoording. In het verlengde: wat doen we straks met de trends die we in 2011/2012 zullen zien? Voor kennisgeving aannemen? Ik moest hier aan denken door wat Jules Muis recentelijk heeft gedaan. Hij heeft zijn negen zomervoorstellingen getoetst aan wat inmiddels werkelijkheid is geworden. Het zal geen verbazing wekken dat - geheel op zijn eigen wijze - al zijn voorspellingen zijn uitgekomen of dat nog zullen doen. En voor zover daarvan geen sprake is, geeft hij een 'plausibele' verklaring. Een spelend mens. Maar het NIVRA past ernst. Of noem die trends maar gewoon actualiteiten. **An**

Joost Groeneveld RA RV, directeur Wingman Business Valuators B.V., Breda